УДК 911.3:379

Котляр С.О.[1], Мамотенко Д.Ю.[2]
[1] студ. гр. МТЕ-111 НУ «Запорізька політехніка»
[2] канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

КУЛЬТУРНО-ПІЗНАВАЛЬНИЙ ТУРИЗМ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Культурно-пізнавальний туризм є важливим напрямком розвитку сучасного туризму, який має на меті служіння ідеалам людської інтелектуальної та моральної солідарності, утвердження в суспільстві ідеалу толерантності, прийняття та правильного розуміння різноманітності культур нашого світу. Україна відкриває свій багатогранний потенціал і активно інтегрується у світовий економічний та культурний простір. Україна має велику кількість унікальних пам'яток історії та культури, а тому має великий потенціал для розвитку в'їзного та внутрішнього культурно-пізнавального туризму. На жаль, частина з них зруйнована, внаслідок повномасштабного вторгнення військ російської федерації на територію України. З огляду на це, тема дослідження є актуальною.

Багато українських науковців, констатуючи критичний стан туристичної індустрії, що чи не найбільше серед інших галузей постраждала від російського вторгнення, пропонують шляхи порятунку туризму в Україні. Бойко В.О. і Далевська Н.М. [1] проаналізували розвиток туристичної сфери у різних країнах світу, які потерпіли від збройних конфліктів (Хорватії, Ізраїлю, Кіпру, Єгипту та ін.), і окреслили ресурсний потенціал України, який може використовуватись для розвитку різних видів туризму після закінчення війни. Дослідниками запропоновані перспективні види туризму України на сучасному етапі: лікувальний, екологічний, гірськолижний, гастрономічний та темний (dark) туризм на територіях, що були окуповані російськими військами.

На наш погляд, одним із перспективних видів туризму в Україні після перемоги стане культурно-пізнавальний.

Найбільшими центрами розвитку культурно-пізнавального туризму в світі є населені пункти і місцевості, у яких розташовано т. зв. «об'єкти

Світової культурної спадщини ЮНЕСКО» – видатні культурні цінності, що становлять надбання усього людства. В Україні такі об'єкти є в Києві (Софійський собор, Києво-Печерська Лавра), Львові (історичний центр міста), Чернівцях (резиденція буковинських митрополитів). Крім цього, центрами розвитку культурно-пізнавального туризму є населені пункти України, в яких розміщено атракції – історико-культурні пам'ятки (особливо замки, палацово-паркові ансамблі). У таких місцях часто створено т. зв. «історико-культурні заповідники» (комплекси пам'яток, що мають особливу культурну, історичну і наукову цінність). Історико-культурних заповідників в Україні понад 60, у них зосереджено більшість найвідоміших в державі пам'яток культури [2].

Як відомо, наша країна має значний потенціал для розвитку в'їзного і внутрішнього культурного туризму. На державному обліку в Україні перебуває понад 130 тис. пам'яток. Але слід відзначити, що до війни 70% об'єктів культурної спадщини перебували у незадовільному стані (кожен десятий об'єкт - у аварійному) та потребували проведення робіт з реставрації або реконструкції, облаштування для туристичних відвідувань.

Зазначимо, що на сьогодні загальна попередня потреба у відновленні туристичної галузі оцінюється у 16,80 млрд грн., що складає лише 0,26% від загальної потреби у відновленні економіки України. Тому потрібно вже сьогодні розробляти план відновлення туристичної галузі та на законодавчому рівні враховувати завдання, пов'язані з ефективним використанням історичного й культурного потенціалу країни для поліпшення якості національного туристичного продукту. План повинен враховувати проведення активної державної та регіональної політики з метою збереження пам'яток культурно-історично спадщини та їх раціонального використання, створювати та впроваджувати нові туристичні маршрути, метою яких буде ознайомлення із недостатньо популярними пам'ятками, створювати та впроваджувати маркетингові плани розвитку регіонів, час від часу проводити реставрацію об'єктів, що піддаються руйнації, приймати участь в міжнародних та обласних туристичних виставках та салонах з метою представлення та популяризації національного туристичного продукту.

Таким чином, культурно-пізнавальний туризм дає змогу розширити кругозір і поглибити світосприймання особистості, що сприяє естетичному розвитку і духовному збагаченню людини. Наша країна володіє значним культурно-історичним потенціалом, який після перемоги буде відновлено та в повній мірі використано для розвитку туризму України. Тому сучасний стан культурного туризму в Україні потребує активізації дій суб'єктів туристичної діяльності та держави щодо вирішення його основних проблем з метою раціонального використання ресурсів та подальшого розвитку цього напряму. Збереження історико-культурної та природної спадщини українського народу є невід'ємною частиною та важливим явищем вітчизняної історії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко В.О. і Далевська Н.М. Розвиток туризму після збройних конфліктів у різних країнах світу. *Управління змінами та інновації.* 2022. URL: http://cmi.politehnica.zp.ua/ index.php/journal/article/view/38.

2. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування / О.О. Бейдик. Київ : Альтерпрес, 2001. 234 с.